

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Výpočet odměny insolvenčního správce v konkursu

Přestože od účinnosti insolvenčního zákona uplynulo již několik let, stále není v insolvenční praxi zcela ustálen výklad ustanovení, jež se dotýkají výpočtu odměny insolvenčního správce, což je pro správce zajisté otázkou kruciólní, když nelze předpokládat, že svou práci vykonávají z čirého zalíbení či lásky k insolvenčnímu právu bez ohledu na hmotné zabezpečení. Potíže zřejmě činí i samotný výpočet odměny, který se tedy pokusíme osvětlit.

V tomto článku se zaměříme na odměnu insolvenčních správců v případě, kdy je dlužníkův úpadek řešen konkursem, a kdy výpočet odměny činí největší potíže (*myšleno co do matematického vyjádření*).

Nárok správce na odměnu obecně stanoví ust. § 38 insolvenčního zákona[1], způsob určení odměny je poté přenechán podzákonnému předpisu, a to Vyhláškce.[2] Vyhláška již byla dvakrát novelizována a v praxi se tak uplatní tři více či méně odlišné varianty výpočtu odměny. Vzhledem k tomu, že všechny tři varianty mají v praxi stále své místo, rozebereme je postupně všechny, s tím že budeme poukazovat na nastalé změny.

Vyhláška ve znění účinném do 31.12.2012

Podle vyhlášky ve znění účinném do 31.12.2012 se postupuje v řízeních, která byla zahájena do 31.12.2012 a zároveň již v těchto řízeních bylo rozhodnuto o způsobu řešení úpadku dlužníka.

Dle ust. § 1 odst. 1 Vyhlášky pokud je způsobem řešení dlužníkovy úpadku konkurs, činí odměnu insolvenčního správce součet odměny určené z výtěžku zpeněžení připadajícího na zajištěného věřitele a odměny určené z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele. Dle odst. 2 citovaného ustanovení pak odměna insolvenčního správce určená z výtěžku zpeněžení připadajícího na zajištěného věřitele činí 2 % z částky určené k vydání zajištěnému věřiteli.

Podle ust. § 1 odst. 3 Vyhlášky, odměna určená z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele činí při výtěžku

1. (do 10 mil. Kč)	15 %
2. (10 - 50 mil. Kč)	1.500.000,- Kč + 10 % z částky přesahující 10 mil. Kč
3. (50 - 100 mil. Kč)	5.550.000,- Kč + 5 % z částky přesahující 50 mil. Kč
4. (100 - 250 mil. Kč)	8.000.000,- Kč + 1 % z částky přesahující 100 mil. Kč
5. (od 250 mil. Kč)	9.500.000,- Kč + 0,5 % z částky přesahující 250 mil. Kč

Dále je stanoveno, že pro účely Vyhlášky se výtěžkem zpeněžení určeným k rozdělení mezi nezajištěné věřitele rozumí výtěžek zpeněžení určený k rozdělení mezi nezajištěné věřitele zahrnuté do rozvrhu a výtěžek zpeněžení určený k uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů postavených na roveň pohledávkám za podstatou (odst. 4)

Z výše citovaných ustanovení je tak zřejmé, že v obou případech je odměna správce kalkulována z částky, která je věřitelům skutečně vydávána, tedy z částky, od které je již odměna správce, včetně

případného DPH, odečtena.[3] Stejně se k základu pro výpočet odměny insolvenčního správce postavil i Nejvyšší soud ČR, který dovodil, že „odměna má být (je) určována z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi věřitele, tedy z částky, kterou mají (zjednodušeně řečeno) věřitelé skutečně obdržet.“[4] V opačném případě, tedy pokud bychom jednoduše od příjmů odečetly výdaje a z této částky pak vypočetli odměnu, by výsledná odměna neodpovídala Vyhláškou stanovenému procentuálnímu vyjádření odměny.

V případě výpočtu odměny určené z výtěžku zpeněžení připadajícího na zajištěného věřitele můžeme celý problém velice jednoduše matematicky vyjádřit následovně (*uvažujeme přitom, že správce je plátcem DPH*). Označme si odměnu správce jako X a částku, která je zajištěnému věřiteli vydávána jako Y. Vzájemné vztahy jsou poté následující: $X = 0,02 * Y$; $Y = (\text{výtěžek zpeněžení} - \text{náklady}) - X - 0,21 * X$. Po úpravě dostáváme, že $Y = (\text{výtěžek zpeněžení} - \text{náklady}) - 1,21 * X$. Po dosazení vychází, že $Y = (\text{výtěžek zpeněžení} - \text{náklady}) - 1,21 * (0,02 * Y)$. Po úpravě dostaneme vyjádření Y, tedy $Y = (\text{výtěžek zpeněžení} - \text{náklady}) / 1,0242$. Odměna správce se pak vypočte jednoduše jako 2 % z Y.

$$\text{Odměna správce} = \frac{(\text{výtěžek zpeněžení} - \text{náklady})}{1,0242} * 0,02$$

Pokud chceme vyjádřit X, dostaneme, že $X = 0,02 * ((\text{výtěžek zpeněžení} - \text{náklady}) - 1,21 * X)$. Po úpravě $X = 0,019527436 * (\text{výtěžek zpeněžení} - \text{náklady})$. K vypočtené odměně musíme v obou případech následně připočíst DPH.

Dále musíme upozornit, že Vyhláška hovoří o výtěžku připadajícího na zajištěného věřitele. Platí tedy, že bez ohledu na to, kolika věřitelům je výtěžek jednoho předmětu zajištění vydáván, či za jakou částku byl předmět zajištění zpeněžen, vypočte správce svou odměnu z výtěžku, který je vydáván každému jednotlivému věřiteli (*v tomto případě nemá uvedené žádný praktický dopad, když odměna činí vždy 2 % - vliv na výpočet bude patrný až u Vyhlášky ve znění účinném do 31.12.2013*).

Jestliže bude předmět zajištění zpeněžen za vyšší částku, než činí zajištěná pohledávka, odměna správce se opět vypočte z částky, která je vydávána zajištěnému věřiteli ($X = 0,02 * Y$) a zbytek peněžních prostředků bude vstupovat do výpočtu odměny určené z výtěžku zpeněžení určený k rozdělení mezi nezajištěné věřitele. Platí přitom, že zajištěný věřitel má právo na uspokojení celé své pohledávky, bez odpočtu nákladů na správu a zpeněžení předmětu zajištění.[5]

V případě odměny určené z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele bude výpočet složitější, když výše odměny je stanovena v několika odlišných pásmech v závislosti na tom, jaká částka je mezi nezajištěné věřitele rozdělována. Výpočet pro první uvedené pásmo (*do 10 mil. Kč*) odvodíme zcela stejně jako výše uvedený vzorec pro výpočet odměny určené z výtěžku zpeněžení připadajícího na zajištěného věřitele. Uvedeme proto pouze výsledek (*výsledná částka bude opět bez DPH, které je nutné připočíst*):

$$\text{Odměna správce} = \frac{(\text{výtěžek zpeněžení} - \text{náklady})}{1,1815} * 0,15$$

Výpočet odměny pro další uvedená pásma již bude složitější, nicméně velice podobný již vypočtenému případu. Znovu si odměnu správce označíme jako X a částku, která je vydávána nezajištěným věřitelům jako Y. Odměnu správce můžeme poté vyjádřit následovně: $X = 1.500.000 + 0,1 * (Y - 10.000.000)$. Po úpravě dostáváme, že $X = 500.000 + 0,1 * Y$. Y přitom lze vyjádřit takto: $Y = (\text{výtěžek zpeněžení} - \text{náklady}) - X - 0,21 * X$. Po dosazení za X a po následné úpravě můžeme psát, že $Y = ((\text{výtěžek zpeněžení} - \text{náklady}) - 605.000) / 1,121$. Pokud vypočtené Y dosadíme zpět do rovnice pro X, dostaneme, že $X = 500.000 + 0,1 * (((\text{výtěžek zpeněžení} - \text{náklady}) - 605.000) /$

1,121). Pokud vyjdeme z vypočteného Y, můžeme odměnu správce vyjádřit také následovně:

$$X = \frac{(\text{výtěžek zpeněžení} - \text{náklady}) - (1\,500\,000 + 0,21 * 1\,500\,000) - 10\,000\,000}{1,121} * 0,1 + 1\,500\,000$$

Princip výpočtu odměny pro další stanovená pásma je již zcela totožný, pouze stačí obměnit dosazovaná čísla. Není-li správce plátcem DPH, stačí z rovnic vynechat výraz $0,21 * X$ a počítat dále bez něj.

Obecně pak lze výsledný vzorec vyjádřit takto:

$$X = \frac{(\text{výtěžek zpeněžení} - \text{náklady}) - (\text{fixní odměna} + \text{DPH} * \text{fixní odměna}) - \text{přesahovaná částka}}{1 + \text{sazba odměny z přesahu} + (\text{sazba odměny z přesahu} * \text{sazba DPH})} * \text{sazba odměny z přesahu} + \text{fixní odměna}$$

Dle ust. § 1 odst. 5 Vyhlášky dále platí, že pokud je způsobem řešení dlužníkovra úpadku konkurs, činí odměna insolvenčního správce nejméně 45.000,- Kč. Pokud tedy součet odměny určené z výtěžku zpeněžení připadajícího na zajištěného věřitele a odměny určené z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele nedosahuje alespoň odměny ve výši 45.000,- Kč, má správce nárok na odměnu alespoň v uvedené minimální výši. Nejsou-li přitom v majetkové podstatě peněžní prostředky k zaplacení odměny, hradí se buď ze složené zálohy na náklady insolvenčního řízení, a není-li ani té, či zcela nedostačuje na úplné uhrazení odměny, hradí odměnu dle ust. § 8 Vyhlášky stát prostřednictvím insolvenčního soudu.

Dle judikatury vyšších soudů[6] ovšem platí, že insolvenční správce má nárok na uvedenou minimální odměnu pouze za situace, kdy zpeněžil nějaký majetek náležející do majetkové podstaty. V opačném případě totiž správci nenáleží odměna za zpeněžení ve smyslu ust. § 1 Vyhlášky (v *minimální výši 45.000,- Kč*) a odměna správce bude určena insolvenčním soudem dle ust. § 5 Vyhlášky, a to s přihlédnutím zejména k délce doby, rozsahu a náročnosti vykonávané činnosti insolvenčního správce. Z jazykového výkladu přitom musíme dovodit, že výčet není taxativní a soud může při své úvaze o výši odměny přihlédnout i k dalším okolnostem a není vyloučeno, aby odměna byla i vyšší než výše uvedená odměna minimální. Nesmíme přitom ovšem opomenout, že dle ust. § 8 odst. 1 Vyhlášky stát uspokojí odměnu správce toliko co do 50.000,- Kč.

Vyhláška ve znění účinném do 31.12.2013

Podle vyhlášky ve znění účinném do 31.12.2013 se postupuje v řízeních, která byla zahájena do 31.12.2013 a zároveň již v těchto řízeních bylo rozhodnuto o způsobu řešení úpadku dlužníka.

Oproti Vyhlášce ve znění do 31.12.2012 nedošlo k téměř žádným změnám. Pouze došlo ke zvýšení odměny insolvenčního správce za zpeněžení předmětu zajištění, když nově je ust. § 1 odst. 2 Vyhlášky stanoveno, že odměna insolvenčního správce určená z výtěžku zpeněžení připadajícího na zajištěného věřitele činí z částky určené k vydání zajištěnému věřiteli:

1. (do 1 mil. Kč)	9 %
2. (1 - 10 mil. Kč)	90.000,- Kč + 4 % z částky přesahující 1 mil. Kč
3. (10 - 50 mil. Kč)	450.000,- Kč + 3 % z částky přesahující 10 mil. Kč
4. (50 - 500 mil. Kč)	1.650.000,- Kč + 2 % z částky přesahující 50 mil. Kč
5. (od 500 mil. Kč)	10.650.000,- Kč + 1 % z částky přesahující 500 mil. Kč

Odměna správce je tak stanovena v několika pásmech, přičemž princip výpočtu je stejný, jako již bylo výše uvedeno. Pouze upozorníme, že Vyhláška stále hovoří o výtěžku připadajícího na zajištěného věřitele. Platí tedy, že odměna bude vypočtena z částky, která je vydávána každému

jednotlivému věřiteli. I když tedy správce kupříkladu zpeněží předmět zajištění za částku odpovídající druhému až pátému uvedenému pásmu, ale výtěžek bude vydávat vícero věřitelům, jejichž zajištěná pohledávka nepřesáhne 1 mil. Kč, správci bude z každé takové částky náležet 9 %, apod.

Vyhláška ve znění účinném od 1.1.2014

Podle vyhlášky ve znění účinném od 1.1.2014 se postupuje v řízeních zahájených od 1.1.2014 a dále v řízeních, která byla zahájena dříve, ale ve kterých do 31.12.2013 dosud nebylo vydáno rozhodnutí o způsobu řešení úpadku dlužníka. Zároveň ovšem platí, že insolvenčnímu správci náleží odměna za přezkoumané přihlášky pohledávky, pokud k jejich přezkumu došlo od 1.1.2014, a to bez ohledu na to, kdy bylo řízení zahájeno, či kdy bylo rozhodnuto o způsobu řešení úpadku.

Vyhláška ve svém aktuálním znění přinesla několik závažných změn při určení odměny insolvenčního správce. Jak již bylo výše naznačeno, insolvenčnímu správci nově dle ust. § 2a vyhlášky (*pokud je způsobem řešení dlužníkovra úpadku konkurs nebo reorganizace*), náleží odměna z počtu přezkoumaných přihlášek pohledávek věřitelů, která činí za každou přezkoumanou přihlášku pohledávky věřitele částku 1.000,- Kč, nejvýše však 1.000.000,- Kč celkem za přezkoumané přihlášky pohledávek. Za přezkoumanou přihlášku pohledávky věřitele se považuje taková přihláška pohledávky věřitele, kterou insolvenční správce zařadil do seznamu přihlášených pohledávek podle insolvenčního zákona.

Zároveň je stanoveno, že pokud je způsobem řešení dlužníkovra úpadku konkurs a nedošlo-li ke zpeněžení, náleží insolvenčnímu správci odměna z počtu přezkoumaných přihlášek pohledávek věřitelů nejméně 45.000,- Kč.

Odměna insolvenčního správce se tak po uvedené novelizaci skládá jednak ze součtu odměny určené z výtěžku zpeněžení připadajícího na zajištěné věřitele a odměny určené z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele a nově také z odměny z počtu přezkoumaných přihlášek pohledávek.

Zároveň se také zlepšila pozice správce, pokud v konkursu ničeho nezpeněží. V takovém případě stále platí, že odměna za zpeněžení (*dle ust. § 1 Vyhlášky*) mu nenáleží, ovšem má nárok na odměnu za přezkoumané přihlášky pohledávek, a to v minimální výši 45.000,- Kč. Možnost aplikace ust. § 5 Vyhlášky je tak omezena pouze na případy, kdy insolvenční správce jednak ničeho nezpeněžil a zároveň nepřezkoumal žádnou přihlášku pohledávky (*za dlužníkem tedy buď žádný z věřitelů neuplatnil svou pohledávku, případně se jednalo o pohledávky, ke kterým se nepřihlíží, pohledávky vyloučené z uspokojení, pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky postavené jim na roveň*). Nezpeněžil-li tedy správce v konkursu žádný majetek a zároveň přezkoumal byt jedinou přihlášku pohledávky, má automaticky nárok na odměnu ve výši 45.000,- Kč.

S účinností od 1.1.2014 došlo také k zásadní změně ve způsobu výpočtu odměny určené z výtěžku zpeněžení, když celý výpočet je značně zjednodušen. Ust. § 1 odst. 1 Vyhlášky bylo doplněno o poslední větu, podle které pro účely výpočtu odměny podle věty první zahrnuje výtěžek zpeněžení určený k vydání věřitelům i částku připadající na odměnu insolvenčního správce. Zapomenuty budiž tedy výše uváděné výpočty a vzorce. Správce svou odměnu určí jednoduše tak, že od výtěžku zpeněžení odečte náklady a z této částky již stanoví odměnu v předepsané sazbě.

Změnu zaznamenal dále i způsob výpočtu odměny určené z výtěžku zpeněžení připadajícího na zajištěné věřitele. Tato odměna se nově vypočte nikoli z výtěžku připadajícího na zajištěného věřitele, nýbrž (*dle § 1 odst. 2 Vyhlášky*) z výtěžku zpeněžení jednotlivého předmětu zajištění, a to z částky určené k vydání věřitelům, jejichž pohledávka byla tímto předmětem zajištěna. Nezáleží tak

již na tom, jaké částky jsou jednotlivým věřitelům vydávány, ale na tom, jaká celková částka, z jediného předmětu zpeněžení, je věřitelům vydávána. Dle citovaného ustanovení přitom platí, že za jednotlivý předmět zajištění se považuje i funkční celek tvořený souborem věcí, práv či majetkových hodnot.[7] Pokud ovšem zajištěným věřitelům nebude vydána celá částka, stále platí, že zbytek výtěžku vstupuje do výpočtu odměny určené z výtěžku k rozdělení mezi nezajištěné věřitele.

Poslední změnou je pak i navýšení odměny z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele.

Z výše uvedeného přehledu je tak zřetelná snaha zákonodárce o zjednodušení výpočtu odměny insolvenčního správce, stejně jako její postupné navyšování, což odpovídá narůstajícím kvalifikačním požadavkům potřebným pro výkon funkce insolvenčního správce.

JUDr. Michal Tomáš,

asistent soudce Krajského soudu v Praze

[1] zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „insolvenční zákon“)

[2] vyhláška č. [313/2007](#) Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů (dále jen „Vyhláška“)

[3] stejně i usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27.5.2013, č.j. 2 VSPH 1535/2012-B-66 (KSCB 28 INS 12818/2010)

[4] viz usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.9.2010, č.j. 29 NSČR 27/2010-B-33 (MSPH 77 INS 8029/2009)

[5] viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28.2.2012, č.j. 1 VSPH 175/2012-B-30 (KSPL 20 INS 3876/2010)

[6] viz např. usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.9.2010, č.j. 29 NSČR 27/2010-B-33 (MSPH 77 INS 8029/2009)

[7] Zákonodárce zřejmě opomněl, že věci, práva i majetkové hodnoty lze všechny zahrnout pod pojem věc, jak jej definuje ust. § 489 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)

- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)
- [Zřízení exekutorského zástavního práva – právní rámec, dopady a judikatura](#)
- [Novela nařízení o insolvenčním řízení nabyla účinnosti – jaké přinesla změny?](#)